UFRS (TFRS)'DEKİ DEĞERLEME ÖLÇÜLERİ KAPSAMINDA ŞİRKET DEĞERLEMESİNDE DEFTER DEĞERİ YAKLAŞIMI[1]

Yrd. Doç. Dr. Volkan DEMİR*

Arş. Gör. Oğuzhan BAHADIR*

ÖZ

Şirket değerlemesi konusu muhasebe ve finans alanında bugüne kadar çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Bunun nedeni, şirket değerlemesi konusunda farklı görüş ve yaklaşımların bulunması ve şirketlerin gerçek değerinin genellikle pazarlık ortamında belirlenmesidir. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları UFRS (TFRS) belli kavramlar ve ilkeler altında finansal tabloların gerçeğe uygun biçimde düzenlenmesini öngörmektedir. Bu nedenle, finansal tabloların, özellikle bilançonun UFRS (TFRS)'nin değerleme ilkeleri ile değerlenmesi sonucu şirketlerin defter değeri (muhasebe değeri) daha anlamlı hale gelecektir.

Anahtar kelimeler: *Uluslararası (Türkiye) Finansal Raporlama Standartları, Defter Değeri, Gerçeğe Uygun Değer, Piyasa Değeri*

ABSTRACT

Company valuation has been one of the most debate subjects in the accounting and finance literature. The reasons of this are the different views and approaches on company valuation and the determination of the intrinsic value of companies by negotiation. International Financial Reporting Standards (IFRS) requires fair presentation of financial statements in accordance with certain assumptions and principles. Therefore, valuation of financial statements, especially the valuation of balance sheet due to the valuation principles of IFRS will make the book value (accounting value) of companies more significant.

Key words: *International (Turkish) Financial Reporting Standards, Book Value, Fair Value, Market Value*

---

[1] Bu makale, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, (ISSN:1307-6639) Türmob- (Hakemli), Yıl:7, Sayı:23, Eylül 2007, s. 65-79 da yayınlanmıştır.

* T.C. Galatasaray Üniversitesi, vdemir@gsu.edu.tr; obahadir@gsu.edu.tr

0. GİRİŞ

Şirket değerlemesinde en çok kullanılan yöntemlerden biri olan defter değeri yaklaşımı bilançodan sağlanan muhasebe bilgilerine dayanmaktadır. Ancak, varlıklar ve yükümlülükler bilançoda genellikle tarihi maliyetleriyle yer aldıkları için, bilançodan sağlanan muhasebe bilgileri şirket değerlemesinin amaçlarıyla çelişebilmektedir. Bu nedenle, defter değeri yaklaşımının şirket değerlemesinde kullanılabilmesi; varlıklar ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerini[2] (fair value) yansıtacak şekilde düzeltilmelerine bağlı kalmaktadır.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'ndaki UFRS (TFRS) gerçeğe uygun değer kavramı, defter değeri yaklaşımında gerekli olan bu düzeltme ihtiyacını çoğu zaman ortadan kaldırmaktadır. UFRS (TFRS) ile uyumlu olarak düzenlenen bilançoda, birçok varlık ve yükümlülük gerçeğe uygun değerlerine bağlı olarak raporlandığı için muhasebe bilgisinin defter değeri yaklaşımı açısından kalitesi artmakta ve defter değeri yaklaşımı kullanılabilir duruma gelmektedir.

Bu çalışmanın amacı, gerçeğe uygun değer kavramını ve UFRS (TFRS)'deki varlık ve kaynaklara ilişkin değerleme ölçülerini araştırmak ve bu değerleme ölçülerinin defter değeri yaklaşımına etkilerini incelemeye çalışmaktır.

1. DEFTER DEĞERİ YAKLAŞIMI

1.1. Defter Değerine Dayalı Değerlemeler

Defter değeri yaklaşımı (bilanço yaklaşımı da denilmektedir) bilançodan sağlanan muhasebe bilgilerini kullanarak şirketin net varlıklarını (varlıklar - yükümlülükler) değerlemek olarak tanımlanabilir. Bu yaklaşımda şirketin değerinin net varlıkların değerleme tarihindeki defter değerine eşit olduğu varsayımı yapılmaktadır (Ledereich ve Siegel: 1990: 19). Diğer bir ifadeyle, şirket değeri yatırımcıların şirket üzerindeki haklarının tamamıdır. Defter değeri yaklaşımında, şirket değeri dolaylı ya da dolaysız yöntemlerden biri ile hasaplanmaktadır (Cornell: 1993: 15).

---

[2] ***Gerçeğe uygun değer kavramı (fair value)*** bazı kaynaklarda ***makul değer*** olarak da ifade edilmektedir. Çalışmamızda dilbirliğinin sağlanması amacıyla Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun (TMSK) yayınladığı muhasebe terimleri kullanılmıştır. Ancak yine de bazı kavramlar parantez içinde ingilizce asılları ile brilikte ifade edilmiştir.

- ☑ ***Dolaylı yöntem;*** varlıkların toplamından yükümlülüklerin toplamı çıkarılarak (net varlıklar olarak adlandırılmaktadır) hesaplanır.
- ☑ ***Dolaysız yöntem;*** şirket değeri yatırımcıların şirket üzerindeki haklarının tamamı (şirketin özkaynakları tarafından temsil edilmektedir) toplanarak hesaplanır.

Her iki yöntemde de bilanço eşitliğine göre hareket edildiğinden aynı sonuç bulunmaktadır.

1.2. Defter Değeri Yaklaşımının Zayıf Yönleri

Defter değeri yaklaşımının temel zayıflığı, bilançoda raporlanan varlıkların ve yükümlülüklerin defter değerlerinin gerçeğe uygun değerlerine eşit olmamasıdır (Ledereich ve Siegel, 1990, s.19). Varlıklar ve yükümlülükler tarihi maliyetleriyle bilançoda raporlanmakta ve şirketin *entellektüel sermayesi*[3] gibi bazı varlıkları bilançoda gösterilmediği için şirketlerin defter değerleri genellikle piyasa değerlerinden farklılaşmaktadır. Aslında, varlıkların ve yükümlülüklerin muhasebeleştirilmesinde tarihi maliyetlerin kullanılması, ***enflasyon*** ve ***değer yitirme***[4] gibi faktörlerin göz ardı edilmesi sonucunu doğurmaktadır (Cornell: 1993: 16).

Örneğin, 31.12.2001 tarihinde 150.000 TL'ye hurda değeri olmayan bir duran varlık satın alındığını ve bu duran varlık için kullanım süresinin 10 yıl olarak belirlendiğini varsayılırsa;

Doğrusal amortisman yöntemi ile amortisman oranı	1 / 10 yıl = 0,10
Her yıl ayrılacak amortisman tutarı	= 150.000 TL x 0,10 =15.000 TL
5 yıllık birikmiş amortisman tutarı	= 15.000 TL x 5 yıl = 75.000 TL
31.12.2006 tarihinde net defter değeri *(150.000 TL - 75.000 TL)*	= 75.000 TL

Ancak, bu değer iki nedenden dolayı, büyük bir olasılıkla duran varlığın piyasa değerini yansıtmayacaktır. ***Birincisi;*** ekonomide enflasyon varsa, duran varlığın piyasa değeri 75.000 TL'den fazla olabilecektir. ***İkincisi;*** duran varlık teknolojik değişimler yüzünden değer yitirmiş ise piyasa değeri 75.000 TL'nin altına düşebilecektir.

---

[3] Bazı kaynaklarda örgütsel sermaye ***(organizational capital)*** olarak da ifade edilmektedir. Ancak genel kullanımı entellektüel sermaye şeklindedir.

[4] ***Değer yitirme*** kavramı; TMSK'nın muhasebe terimleri sözlüğünde ifade edilen şekli ile kullanılmıştır (*Obsolescence: Demode olma, değer yitirme).* Bazı kaynaklarda ***eskime yıpranma*** kelimeleri ile de ifade edilmektedir.

Enflasyon ve değer yitirmeye ek olarak; çalışanların, müşterilerin, tedarikçilerin ve yöneticilerin bir arada uyum içerisinde çalışmasıyla yaratılan değeri ifade eden entellektüel sermaye de bilançoda raporlanmamaktadır. Bu durum, hisse senetleri borsada işlem gören birçok şirketin piyasa değerinin defter değerlerinden farklılaşmasına neden olabilmektedir.

Hisse senedi fiyatı ve defter değeri arasındaki farklar Tablo 1'de açıklanan faktörlerden kaynaklanmaktadır (Barker: 2001: 121).

Tablo 1: Piyasa Değerinin Defter Değerinden Farklılaşmasının Nedenleri

(Kaynak: *Richard Barker,* ***"Determining Value: Valuation Models and Financial Statements",*** *Pearson Education Editions, Cambridge, 2001, s.121)*

Piyasa Değerinin Defter Değerinden Farklılaşmasının Nedenleri	***Açıklama***
Varlıklar yakın bir tarihte satın alınmamıştır.	Tarihi maliyet ve cari değer arasındaki fark büyüktür.
Varlık kullanım süreleri ve oranları varlıkların değer yitirme etkilerini yansıtmamaktadır.	Varlık kullanım sürelerinin ve oranlarının seçiminde yanlışlık yapılmaktadır.
Varlıkların büyük bölümü tanımlanamayan maddi olmayan duran varlıklardan oluşmaktadır.	Maddi olmayan duran varlıklar bilançoda raporlanmamıştır.

1.2.1. Değer Yitirme Faktörü

Bazı varlıklar kullanım sürelerinin bitiminden önce değerlerini yitirebilmektedir. Değer yitirme; fiziksel, fonksiyonel ve ekonomik değer yitirme olmak üzere üç unsurdan oluşmaktadır (Rezaee: 2001: 178-179).

- ☑ ***Fiziksel Değer Yitirme:*** Varlıkların kullanımından kaynaklanan değer kaybıdır. Normal şartlarda bir çok varlığın değerlerini yitirme nedenini oluşturmaktadır.

- ☑ ***Fonksiyonel Değer Yitirme:*** Varlığın tasarımındaki hatalardan kaynaklanan değer kaybını işaret etmektedir. Genellikle varlığın boyutundan ya da modern olmamasından kaynaklanmaktadır.

- ☑ ***Ekonomik Değer Yitirme:*** Varlığın dış nedenlerle faydasını kaybetmesinden kaynaklanmaktadır.

Varlıkların defter değerleri tarihi maliyetlere dayandığı için defter değerlerinin değer yitirme faktörünün etkilerini içerecek biçimde düzeltilmeleri gerekmektedir. ***Bir varlığın değer yitirme etkisinin ölçülmesinin bir yolu,*** varlığın piyasa değeri ve net defter değeri arasındaki farkın belirlenmesidir. Ancak, tüm varlıklar için ikincil piyasaların bulunmayışı, bu yöntemin geçerliliğini azaltmaktadır. ***Değer yitirme etkisinin ölçülmesi için geliştirilen diğer bir yol da*** varlığın nakit yaratma yeteneğinin tahmin edilmesidir. Bu yöntemde, değer yitirme etkisi varlıktan gelecekte elde edilmesi beklenen nakit akışlarının bugüne indirgenmiş değeri ile net defter değeri arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır. Ancak, varlıktan beklenen nakit akışlarının tahmin edilmesi defter değeri yaklaşımını şirket değerlemesinde kullanılan diğer bir yaklaşım olan indirgenmiş nakit akışları yöntemine benzetmekte ve defter değeri yaklaşımının ayrı bir yaklaşım olarak kullanılmasını engellemektedir (Cornell: 1993: 22-23).

1.2.2. Enflasyon Faktörü

Tarihi maliyet ilkesinin diğer bir zayıflığı da paranın satın alma gücündeki değişimleri ihmal etmesidir (Cornell: 1993: 19). Varlıklar edinildikleri tarihteki nominal değerleriyle bilançoda gösterilmekte, bu da varlıkların defter değerlerinin piyasa değerlerinden farklılaşmasına neden olmaktadır. Enflasyonun varlıkların defter değeri üzerindeki etkisinin düzeltilmesi için uygulanan en yaygın yöntem varlıkların tarihi maliyetlerinin ve birikmiş amortismanlarının enflasyonu en iyi temsil eden fiyat endeksiyle oluşturulan bir katsayı ile çarpılmasıdır (Cornell: 1993: 20).

1.2.3. Entelektüel Sermaye Faktörü

Entellektüel sermaye işletmenin fonksiyonlarını yerine getirmesini sağlayan maddi olmayan varlıklarının bütünüdür (Bhartesh and Bandyopadhyay: 2005: 1366).

Entellektüel sermaye üç şekilde ortaya çıkmaktadır. ***İnsan kaynakları*** çalışanların bilgi düzeylerine ve yeteneklerine; ***yapısal sermaye*** çalışanları (insan kaynaklarını) işlerini yerine getirmede destekleyen her şeye (yazılım, donanım, patentler, markalar); ***müşteri sermayesi***

ise müşteri ilişkilerinin gücüne ve müşterilerin bağlılığına işaret etmektedir (Bhartesh and Bandyopadhyay: 2005: 1367).

Entellektüel sermaye aşağıdaki durumlardan ortaya çıkan marka değeri ve şerefiyeyi kapsamaktadır (Cornell: 1993: 23-24):

- ☑ Şirket çalışanlarının işleri etkin biçimde yürütmelerini sağlayan uzun süreli ilişkiler.
- ☑ Şirketin ürünlerinin satışını ve pazarlamasını kolaylaştıran bilinirliği.
- ☑ Şirketin karlı yatırım yapabilme olanakları.
- ☑ Şirketin ürünlerini tanıyan ve destekleyen tedarikçi ve dağıtımcı ağı.

Entellektüel sermaye şirketin sürekliliğinden ayrılamamakta ve şirket başka bir şirkete ***satıldığında*** ya da ***işletme birleşmelerinde*** hesaplanarak bilançoya yansıtılmaktadır. Bu nedenle, ***marka değeri*** ve ***şerefiye*** defter değeri yaklaşımında ihmal edilmektedir.

1.3. Düzeltilmiş Defter Değeri Yaklaşımı

Piyasa değeri ve defter değerinin farklılaşmasına neden olan; enflasyon, değer yitirme ve entellektüel sermaye gibi faktörlere rağmen, defter değeri yaklaşımı terk edilmemelidir. Defter değerleri piyasa değerlerine yaklaşacak biçimde düzeltilebilmektedir (Cornell: 1993: 16). En yaygın düzeltmeler varlıkların;

- ☑ ***yerine koyma maliyeti (replacement cost),***
- ☑ ***tasfiye değeri (liquidation value)***
- ☑ ***bugünkü değeri (present value)***

tahmin edilerek gerçekleştirilmektedir. Ancak, bu düzeltme sürecinde aşağıda açıklanan sorunlarla karşılaşılabilmektedir:

- ☑ İkincil piyasalar ancak sınırlı sayıda varlık için mevcuttur. Örneğin, bir üretim işletmesinin tamamlanmış mamullerinin değerlerini tahmin etmek bu mamullerin işlem gördüğü ikincil piyasalar var olduğunda mümkündür. Ancak, henüz tamamlanmamış mamullerin (yarı mamuller) değerlerini tahmin etmek bunlar tamamlanmış mamul haline gelinceye kadar ikincil piyasalara sahip olmadıkları için

zordur. Benzer biçimde, araştırma ve geliştirme giderleri, marka değerleri veya sıklıkla ticarete konu olmayan diğer varlıklar için de ikincil piyasalar ve dolayısıyla piyasa fiyatları yoktur. Aslında, buradaki sorun piyasaların ve piyasa fiyatlarının var olmaması halinde varlıkların dışsal ve objektif bir değerleme aracından yoksun kalmalarıdır.

- ☑ Değerlemede yaşanan diğer bir sorun da varlıkların farklı fiyatlarının olabilmesidir. Örneğin, bir perakendecinin stokları, satın alma fiyatı üzerinden mi yoksa satış fiyatı üzerinden mi değerlenecektir? (Barker: 2001: 108)

2. UFRS (TFRS)'DEKİ DEĞERLEME ÖLÇÜLERİ

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSB)[5], finansal tabloların işletmenin gerçeğe uygun finansal durumunu yansıtabilmesini sağlamak amacıyla bir çok standart yayınlamıştır. UFRS (TFRS)'lerin büyük bölümü varlıkların ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerleriyle ölçülmesini ve raporlanmasını öngörmektedir. UFRS (TFRS)'nın getirdiği gerçeğe uygun değer kavramının şirket değerlemesinde kullanılan defter değeri yaklaşımını etkileyeceği açıktır. Yukarıda da değinildiği gibi, defter değerleri genellikle tarihi maliyetlere dayandığı için, defter değeri yaklaşımında birçok düzeltme ihtiyacı doğmaktadır. Ancak, UFRS (TFRS) ile uyumlu olarak hazırlanan bilançolar değer yitirme ve enflasyon faktörlerini elimine ederek defter değerinin piyasa değerine yaklaşmasını sağlamaktadır. Başka bir ifade ile, UFRS (TFRS)'deki gerçeğe uygun değer kavramı defter değeri yaklaşımındaki düzeltme ihtiyaçlarını asgariye indirgemekte ve bu yaklaşımı şirket değerlemesi için daha kullanışlı hale getirmektedir.

2.1. Gerçeğe Uygun Değer Kavramı

UFRS (TFRS) gerçeğe uygun değeri ***"tarafsız, danışıklı olmayan, ilişkili taraflar arasında olmayan ve objektif olan, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın değişimi veya bir borcun kapatılması için kabul edilen tutar"*** olarak tanımlamaktadır. Ancak bu tanım, alternatif gerçeğe uygun değer bileşenlerinin (net gerçekleşebilir değer, geri kazanılabilir değer ve kullanım değeri) genellikle birbirinden farklı olması nedeni ile eleştirilmektedir.

[5] Bu kurul Uluslararası Muhasebe Standartlarını ***(IAS-UMS 1-41)***, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi ***(IASC)*** adıyla yayınlamıştır. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ***(IASB)*** olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını ***(IFRS-UFRS 1-7)*** yayınlamıştır.

Aslında, değer bileşenlerinin birbirinden farklı olması piyasaların etkin olmamasından kaynaklanmaktadır (Barth ve Landsman: 1995).

Gerçeğe uygun değer kavramına getirilen diğer eleştiriler de aşağıdaki gibidir (Bernheim ve Escaffre: 1999: 36-37):

- ☑ Gerçeğe uygun değere dayalı değerlemedeki dalgalanmalar her zaman şirketin finansal durumundaki değişimleri yansıtmamaktadır.
- ☑ Gerçeğe uygun değer her zaman şirketin gerçek işlemlerine dayanmamaktadır.
- ☑ Varlıkların gerçeğe uygun değerlerinin belirlenmesi genellikle yüksek maliyetli bir süreçtir.

Gerçeğe uygun değerin kullanılması birçok UFRS tarafından zorunlu hale getirilmiş olsa da, gerçeğe uygun değerin nasıl uygulanacağı konusunda herhangi bir rehber hazırlanmamıştır. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun bu konudaki çalışmaları sürmektedir. Ancak, mevcut durumda gerçeğe uygun değerin nasıl uygulanacağı konusunda FASB'nin (Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu) 2004 yılında yayınladığı Nihai Taslak rehber olarak kabul edilebilir. Söz konusu Nihai Taslak'ta gerçeğe uygun değerin üç seviyesi belirlenmiştir:

- ☑ Birinci seviyede aynı türdeki varlıklar için gözlemlenen piyasa işlemleri;
- ☑ İkinci seviyede benzer türdeki varlıklar için gözlemlenen piyasa işlemleri;
- ☑ Üçüncü seviyede ise bazı piyasa verilerini

temel alarak oluşturulan değerleme yöntemlerinin kullanılmasıyla ortaya çıkan değerler yer almaktadır. FASB işletmenin gerçeğe uygun değeri kullandığında finansal tablo dipnotlarında bu değerin hangi seviye kullanılarak belirlendiğini ve eğer üçüncü seviye kullanılmışsa hangi değerleme modelinden yararlanıldığını açıklamasını zorunlu kılmaktadır (Epstein ve Jermakowicz: 2007 : 244).

Tüm bu eleştirilere rağmen gerçeğe uygun değer, diğer değerleme yöntemleri ile karşılaştırıldığında şirket değerlemesinde kullanılabilecek en anlamlı değerleme yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmada yukarıda sayılan alternatif gerçeğe uygun değer bileşenleri bazı yerlerde gerçeğe uygun değer kavramını ifade etmek için kullanılmıştır.

UFRS (TFRS)'de gerçeğe uygun değer hesaplaması gerektiren ve gerektirmeyen ya da başka standartlara referans vererek gerçeğe uygun değer hesaplamasını gerektiren standartlar aşağıda sunulmuştur (http://www.UMSplus.com/agenda/fairvalue.htm, 07.01.2007).

Tablo 2: Gerçeğe Uygun Değer Hesaplaması ve UFRS (TFRS)'ler

Gerçeğe Uygun Değer Hesaplaması Gerektiren Standartlar	Başka Standartlara Referans Vererek Gerçeğe Uygun Değer Hesaplamasını Gerektiren Standartlar	Gerçeğe Uygun Değer Hesaplamasını Gerektirmeyen Standartlar
UMS 11 - İnşaat Sözleşmeleri	UMS 2 - Stoklar	UMS 1 - Finansal Tabloların Sunuluşu
UMS 16 - Maddi Duran Varlıklar	UMS 21 - Kur Değişiminin Etkileri	UMS 7 - Nakit Akış Tabloları
UMS 17 - Kiralama İşlemleri	UMS 27 - Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar	UMS 8 - Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar
UMS 18 - Hasılat	UMS 28 - İştiraklerdeki Yatırımlar	UMS 10 - Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olaylar
UMS 19 - Çalışanlara Sağlanan Faydalar	UMS 31 - İş Ortaklıklarındaki Paylar	UMS 12 - Gelir Vergileri
UMS 20 - Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması	UMS 32 - Finansal Araçlar: Sunum	UMS 14 - Bölümlere Göre Raporlama
UMS 26 - Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama	UFRS 4 - Sigorta Sözleşmeleri	UMS 23 - Borçlanma Maliyetleri
UMS 33 - Hisse Başına Kazanç	UFRS 7 – Finansal Araçlar: Açıklamalar	UMS 24 - İlişkili Taraflar
UMS 36 - Varlıklarda Değer Düşüklüğü		UMS 29 - Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama
UMS 38 - Maddi Olmayan Duran Varlıklar		UMS 34 - Ara Dönem Finansal Raporlama
UMS 39 - Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçümleme		UMS 37[6] - Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar
UMS 40 - Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller		UFRS 6 - Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi
UMS 41 - Tarımsal Faaliyetler		
IFRS 1 - Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması		
UFRS 2 - Hisse Bazlı Ödemeler		
UFRS 3 - İşletme Birleşmeleri		
UFRS 5 - Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler		

[6] IASB'nin ***IAS 37***'ye ilişkin düzeltme çalışmalarını sonuçlandırıldığında bu standart da gerçeğe uygun değer ölçümlemesi gerektiren standartlar kapsamında yer alacaktır.

2.2. Varlıkların ve Kaynakların Değerlemesi

UFRS (TFRS)'de tüm varlıklara ve kaynaklara uygulanabilecek genel bir değerleme ölçüsü yer almamaktadır. Standartlar değerlemede ilke olarak gerçeğe uygun değer yaklaşımını kabul etse de, ihtiyatlılık ilkesinden doğan diğer değerleme yöntemleri de bazı varlıklara uygulanabilmektedir.

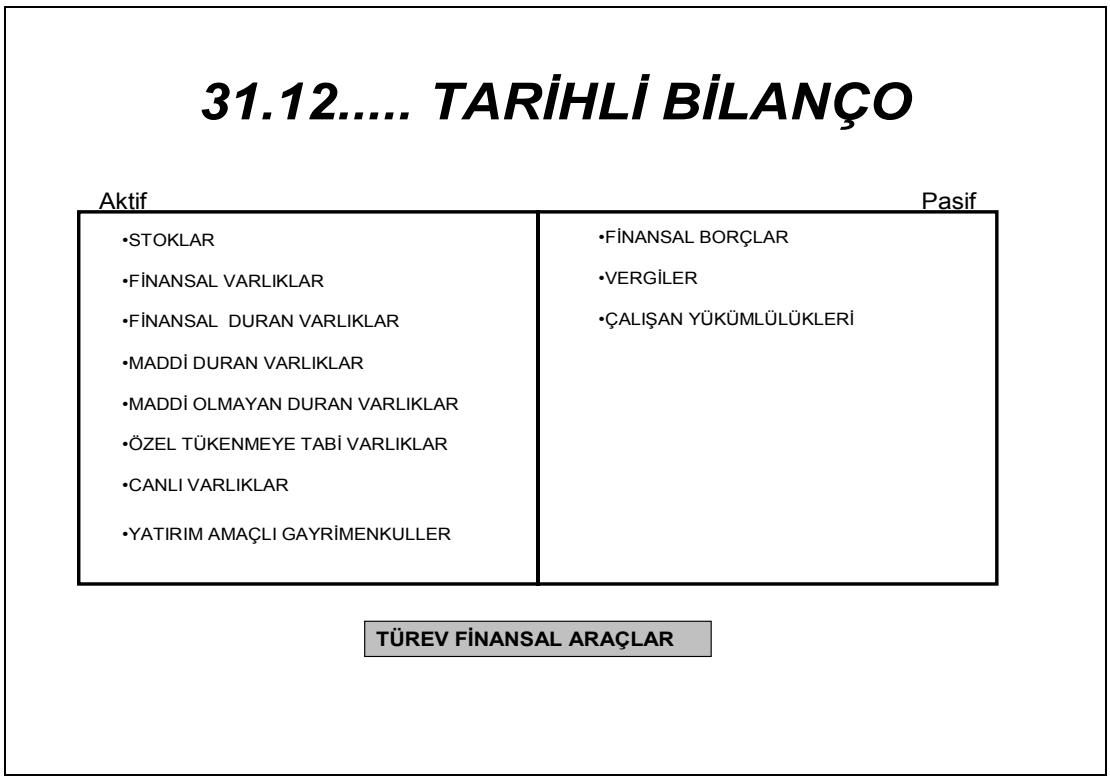

Şekil 1: UFRS (TFRS)'ye Göre Değerlemeye Tabi Tutulacak Varlık ve Kaynaklar

Çalışmanın bu bölümü UFRS (TFRS)'deki değerleme yöntemlerini açıklamakta ve bunların defter değeri yaklaşımına katkılarını incelemektedir. Genel olarak, defter değeri yaklaşımının amaçları açısından yalnızca ihtiyatlılık ilkesinden doğan yöntemlerle değerlenen varlıkların düzeltilmesi gerekmektedir.

2.2.1.Varlıkların Değerlemesi

STOKLARIN DEĞERLEMESİ (UMS-TMS 2)

UMS (TMS) 2'ye göre stoklar ***"maliyet veya net gerçekleşebilir değerden küçük olan değer"*** ile değerlenmektedir. Burada, stokların maliyeti "tüm satınalma maliyetleri, dönüşüm maliyeti ve stokları bulundukları yere ve duruma getirmek için katlanılan diğer maliyetleri" ifade etmektedir (UMS-TMS 2: paragraf 9-10). UMS (TMS) 2'de belirtildiği gibi net geçekleşebilir değer ise, işin olağan seyri içinde işletmenin stoklarının satışından elde etmeyi beklediği net tutara işaret eder (Şensoy: 2006: 11).

Uluslararası muhasebe standartlarında kabul edilen bu değerleme yönteminin temelinde ihtiyatlılık ilkesi yaklaşımı yatmaktadır. Bu yaklaşıma göre, değerleme anında, stokların net gerçekleşebilir değeri maliyet değerinden düşükse, gerçekleşmemiş zarar muhasebeleştirilecek ve stoklar net gerçekleşebilir değer üzerinden değerlenecektir. Net gerçekleşebilir değerin maliyet değerinden büyük olması halinde gerçekleşmemiş kar muhasebeleştirilmeyecek ve stoklar maliyet değerleri üzerinden değerlenecektir (Barker: 2001: 116). Örneğin, bir ticaret işletmesinin stoklarıyla ilgili aşağıdaki bilgilerin edinildiğini varsayalım:

Satınalma maliyeti:	***50.000 YTL (01.01.2006)***
Taşıma giderleri:	***2.000 YTL***
Net gerçekleşebilir değer:	***40.000 YTL (31.12.2006)***

Net gerçekleşebilir değer (40.000 YTL) maliyet değerinden (50.000 YTL + 2.000 YTL) düşük olduğu için, ihtiyatlılık ilkesi gereği gerçekleşmemiş zarar muhasebeleştirilecektir. Bunun sonucunda, stoklar bilançoda net gerçekleşebilir değer (40.000 YTL) ile raporlanacaktır. Ancak, net gerçekleşebilir değerin maliyet değerinin 50.000 YTL üzerinde olduğunu varsayarsak bu durumda, gerçekleşmemiş kar muhasebeleştirilmeyecek ve stoklar bilançoda maliyet değeri (52.000 YTL) ile raporlanacaktır.

Genellikle piyasa operasyonel olarak geri kazanılabilir değer veya net gerçekleşebilir değer ile tanımlandığı için, UMS (TMS) 2'de vurgulanan net gerçekleşebilir değer piyasa fiyatına (gerçeğe uygun değer) işaret etmektedir. Yani, UFRS (TFRS) piyasa değerinin maliyet

değerinden düşük olması halinde stokların piyasa değeri ile raporlanmasına izin vermekte; piyasa değerinin maliyet değerini geçmesi halinde ise stokların piyasa değeri ile raporlanmasını engellemektedir. Stoklar defter değeri yaklaşımı açısından ele alındığında piyasa değeri maliyet değerinden yüksek olanlar için herhangi bir düzeltme yapmaya gerek kalmayacak; piyasa değeri maliyet değerinden küçük olanlar ise piyasa değerlerini yansıtacak biçimde düzeltilecektir.

FİNANSAL VARLIKLAR (UMS-TMS 32,39 ve UFRS-TFRS 7)

UMS (TMS) 39 finansal varlıkları dört grupta sınıflandırılarak şu şekilde değerlenmesini öngörmektedir(UMS-TMS 39: paragraf 9).

☑ ***Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar (Zarar)'a Yansıtılan Finansal Varlıklar*** **:** Gerçeğe uygun değer ile değerlenir ve gerçeğe uygun değer farkı gelir tablosunda raporlanır.
☑ ***Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar*** **:** İtfa edilmiş maliyet değeri ile değerlenir.
☑ ***Kredi ve Alacaklar*** **:** İtfa edilmiş maliyet değeri ile değerlenir.
☑ ***Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar*** **:** Gerçeğe uygun değer ile değerlenir ve gerçeğe uygun değer farkı özkaynaklarda raporlanır.

FİNANSAL DURAN VARLIKLAR (UMS-TMS 27, 28, 31)

UFRS (TFRS)'de finansal duran varlıkların değerlemesi belli şartlara bağlıdır. İşletmenin, yatırım yapılan şirket üzerinde;

- ☑ Önemli etkinliği yoksa, yatırım, ***UMS (TMS) 39'a uygun olarak değerlenir.***
- ☑ Önemli etkinliği varsa, yatırım ***özkaynak yöntemiyle*** değerlenecektir.
- ☑ Kontrol gücü varsa ***konsolidasyona*** tabi tutulacaktır.

MADDİ DURAN VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ (UMS-TMS 16)

UMS (TMS) 16 maddi duran varlıkların maliyet yöntemi ya da yeniden değerleme modeline göre değerlenmesini öngörmektedir (UMS-TMS 16: paragraf 30-31). Maliyet yöntemi söz konusu varlıkların bilançoda ***"maliyet eksi birikmiş amortisman ve varsa birikmiş değer düşüklüğü zararları"*** üzerinden gösterilmesidir (Şensoy: 2006: 18). Maliyet yönteminde

varlığın net defter değeri (maliyet eksi birikmiş amortisman) geri kazanılabilir değerinden büyük ise, aradaki fark zarar olarak muhasebeleştirilmekte ve varlık bilançoda geri kazanılabilir değeri üzerinden raporlanmaktadır. Geri kazanılabilir değer, ***gerçeğe uygun değer eksi satış giderleri*** ve ***kullanım değerinden*** büyük olanıdır. Buna göre maliyet yöntemini kullanan işletmeler maddi duran varlıklarını, bu varlıklarda değer düşüklüğü olması halinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden raporlayacaklardır. Örneğin, bir makine ile ilgili aşağıdaki bilgilerin edinildiğini düşünelim:

Satınalma maliyeti	***: 150.000 YTL (31.12.2006)***
Birikmiş amortismanlar	***: 75.000 YTL***
Defter değeri	***: 75.000 YTL (31.12.2006)***
Piyasa değeri (gerçeğe uygun değer)	***: 80.000 YTL***
Kullanım değeri	***: 85.000 YTL***

Kullanım değeri piyasa değerinden yüksek olduğu için, geri kazanılabilir değer kullanım değeridir. Ancak, defter değeri (75.000 YTL) geri kazanılabilir değerinden (85.000 YTL) küçük olduğu için, şirket makinalarını maliyet değeri üzerinden raporlayacaktır. O halde, varlığın defter değeri geri kazanılabilir değerden küçükse, maliyet yöntemi duran varlıkların gerçeğe uygun değer ile raporlanmasına izin vermemektedir.

Şimdi de defter değeri 75.000 TL olan yukarıdaki makinanın piyasa değerinin 50.000 YTL ve kullanım değerinin 55.000 YTL olduğunu düşünelim. Kullanım değeri piyasa değerinden (gerçeğe uygun değerden) büyük olduğu için, geri kazanılabilir değer kullanım değerine eşit (55.000 YTL) olacaktır. ***Defter değeri ve geri kazanılabilir değer arasındaki fark zarar olarak muhasebeleştirilecek ve makina kullanım değeri ile bilançoda gösterilecektir.*** Kullanım değeri 50.000 YTL ve piyasa değeri 55.000 YTL ise, ***defter değeri ve geri kazanılabilir değer (piyasa değeri) arasındaki fark zarar olarak muhasebeleştirilecek ve makina piyasa değeri ile raporlanacaktır.*** Teorik olarak, bir varlığın piyasa değeri ve kullanım değeri yalnızca etkin piyasalarda birbirine eşittir. Eğer bu durum doğruysa, defter değerinin kullanım değerinden büyük olması halinde maliyet yöntemi maddi duran varlıkların kullanım değeri ile raporlanmasına olanak vermektedir.

UMS (TMS) 16 yeniden değerleme yönteminin seçilmesi halinde değerleme ölçüsü olarak gerçeğe uygun değerin kullanılmasını öngörmektedir. Gerçeğe uygun değer ikincil piyasaya

sahip varlıklar için genellikle piyasa değerine işaret etmektedir (eğer piyasalar etkinse piyasa değeri aynı zamanda kullanım değerine eşit olacaktır). Yeniden değerleme yönteminin seçilmesi halinde maddi duran varlıklar gerçeğe uygun değerleriyle değerlenmektedir.

Defter değeri yaklaşımının amaçları açısından, yeniden değerleme yöntemi seçildiğinde maddi duran varlıklar gerçeğe uygun değerleriyle bilançoya yansıtılacaklarından herhangi bir düzeltme yapmaya gerek yoktur. Ancak, maliyet yöntemi kullanıldığında varlığın kayıtlı değeri geri kazanılabilir değerden düşükse bu varlıklar gerçeğe uygun değerlerine getirilmelidir.

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (UMS-TMS 38)

UMS (TMS) 38'de maddi olmayan duran varlıkların şöyle değerlenmesi öngörülmektedir;

- ☑ **Maliyet Yöntemi:** Maliyet - Birikmiş İtfa Payı - Değer Düşüklükleri

- ☑ **Yeniden Değerleme Yöntemi:** Gerçeğe Uygun Değer- Birikmiş İtfa Payı - Değer Düşüklükleri. ***(Aktif bir piyasada kayıtlı (kote edilmiş) bir piyasa fiyatının olması durumunda yeniden değerleme yöntemine izin verilir.)***

İster satın alınsın, ister işletme içi kaynaklarla yaratılsın maddi olmayan duran varlıkların aktifleştirilmesi için;

- ☑ ilgili varlığın kullanımından işletmeye ekonomik fayda girişi elde edilmesi ve

- ☑ varlığın maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması gerekir.

UMS (TMS) 38'e göre; araştırma giderleri gerçekleştiği anda gider yazılır. Geliştirme giderleri ise, oluşan mamulün teknik ya da ticari olarak mümkün olması durumunda aktifleştirilir.

ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR (UFRS-TFRS 6)

Uluslararası muhasebe politikaları ve uygulamalarında birlik sağlamayı amaçlayan Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board-IASB) 1998 yılında bir yürütme kurulu kurarak petrol ve maden endüstrilerine özgü finansal raporlama standardı oluşturma çalışmalarına başlamıştır. Bu çalışmalar sonucunda 2000 yılında petrol ve maden endüstrilerindeki ulusal muhasebe uygulamaları ve bu alandaki farklılıkları konu edinen tartışmalar ilgililerin görüş ve önerilerine açılmıştır. Ancak, kurul 2002 yılında petrol ve maden endüstrisine özgü tek bir finansal raporlama standardı yayınlama çalışmalarına zaman yetersizliği nedeniyle ara vermiş ve yalnızca arama ve değerlendirme faaliyetlerini kapsayacak bir finansal raporlama standardının oluşturulması çalışmalarına başlamıştır. 2004 yılında ***Maden Kaynakların Aranması ve Değerlendirilmesi*** konulu taslak metin yayınlanmıştır.[7] 2005 yılında ise taslak metine son şekli verilerek UFRS 6 (Exploration for and Evaluation of Mineral Resources - Maden Kaynaklarının Aranması ve Değerlendirilmesi) standardı oluşturulmuştur. Kurul UFRS 6'nın yürürlük tarihini 1 Ocak 2006 olarak belirlemiştir (www.iasb.org.tr).

UFRS (TFRS) 6 yalnızca arama ve değerlendirme giderlerinin[8] muhasebeleştirilmesini konu edinmekte, arama ruhsatının alınmasından önce katlanılan giderleri, geliştirme giderlerini ve üretim giderlerini kapsam dışı bırakmaktadır. Standart, kapsam dışı bıraktığı bu giderler için UMS (TMS) 16 Maddi Duran Varlıklar ve UMS (TMS) 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar standartlarının uygulanması gerektiğini belirtmektedir.

UFRS (TFRS) 6'ya göre arama ve değerlendirme giderleri maliyet değerleriyle aktifleştirilmelidir. Dönem sonlarında ise bu giderler maliyet yöntemine ya da yeniden değerlendirme yöntemine göre değerlemeye tabi tutulmalıdır.[9] Maliyet yönteminin seçilmesi

---

[7] UFRS (TFRS)'ler arasında petrol ve maden endüstrisine özgü bir standardın bulunmaması ve bu endüstride faaliyet gösteren işletmelerin UMS (TMS) 38'in (Intangible Assets-Maddi Olmayan Duran Varlıklar) kapsamından çıkarılmış olması, mali tablolarını 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun olarak düzenleme zorunluluğu bulunan petrol şirketleri için belirsiz bir ortamın doğmasına neden olmuştur. Kurul, bu belirsizliği ortadan kaldırmak için petrol ve maden şirketlerine özgü bir standart oluşturuluncaya kadar ***arama ve değerlendirme*** faaliyetlerini kapsayacak bir standart oluşturmaya karar vermiştir.

[8] UFRS (TFRS) 6'da sözü geçen arama ve değerlendirme giderleri, arama ruhsatının alınmasından, arama yapılan sahada ticari olarak işletilebilir rezervlerin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesine kadar katlanılan giderleri içermektedir. Arama ruhsatının elde edilmesinden önce yapılan giderler ve sahada ticari olarak işletilebilir rezervlerin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesinden sonra katlanılan giderler (geliştirme giderleri ve üretim giderleri) arama ve değerlendirme giderlerinin dışındadır.

[9] Yeniden değerleme modelinin seçilebilmesi için aktifleştirilen arama ve değerlendirme giderlerinin maddi duran varlıklar ve maddi olmayan duran varlıklar olarak sınıflandırılmaları gerekmektedir. Sınıflandırma yapıldıktan sonra maddi duran varlıklara UMS (TMS) 16; maddi olmayan duran varlıklara UMS (TMS) 38'deki yeniden değerleme modeli uygulanmalıdır.

halinde, (arama ve değerleme giderlerinin net defter değerleri geri kazanılabilir değerlerinden büyük ise) UMS (TMS) 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü standardı kapsamında değer düşüklüğü karşılığı ayrılır. Yeniden değerleme yöntemi seçilmiş ise, arama ve değerleme giderlerinin net defter değerleri geri kazanılabilir değerlerine eşit olacağından, değer düşüklüğü karşılığı ayırmaya gerek kalmayacaktır.

UFRS (TFRS) 6, arama ve değerlendirme giderlerinin tahakkuk ettiklerinde maliyet değerleriyle geçici aktif hesaplarda aktifleştirilmelerini ve bunlardan dönem sonlarında (eğer gerekli ise) değer düşüklüğü karşılıklarının ayrılmasını zorunlu kılmaktadır. Bununla birlikte UFRS (TFRS) 6, sahada ticari olarak işletilebilir rezervlerin var olup olmadığı saptandıktan sonra, daha önce geçici olarak aktifleştirilen arama ve değerlendirme giderlerinin nasıl bir muhasebe prosedürüne tabi tutulacaklarını açıklamamakta; bu konuda işletmelerin daha önce uyguladıkları muhasebe politikalarını devam ettirebileceklerini vurgulamaktadır. Diğer bir deyişle standart, bu aşamadan sonra arama ve değerlendirme giderlerinin kalıcı aktif hesaba alınıp amortismana tabi tutulmaları ya da dönem gideri olarak kaydedilmeleri kararını daha önce uygulanan muhasebe politikalarıyla ters düşmemek kaydıyla işletmelere bırakmaktadır.

CANLI VARLIKLAR (UMS-TMS 41)

UMS (TMS) 41; bir işletmenin zirai faaliyetleri ile ilgili biyolojik varlıklarının ve tarımsal ürünlerinin değerini, ilk muhasebeleştirmede ve sonraki dönemlerde gerçeğe uygun değer yaklaşımı kullanılarak hesaplanmasını gerektirmektedir. Standarttaki gerçeğe uygun değer yaklaşımına göre biyolojik varlıklar ve tarımsal ürünler ***gerçeğe uygun değer eksi satış noktası maliyetleriyle*** ölçümlenirler (UMS-TMS 41: paragraf 12). Satış noktası maliyetleri; aracılara ödenen komisyonları, kamu düzenleyici kurumlara ödenen ödentileri, emtia borsasına ödenen ödentileri, gelir vergisi dışında kalan ve geri kazanılamayan vergi resim ve harçları içerir. Varlıkları pazara götürmek için katlanılan nakliye ve diğer maliyetleri satış noktası maliyetleri kapsamında düşünülmez (UMS-TMS 41: paragraf 14).

YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (UMS-TMS 40)

UMS (TMS) 40 yatırım amacıyla tutulan gayrimenlullerin ilk muhasebeleştirimesinde maliyet değeri ile değerlenmesini gerektirmektedir (UMS-TMS 40: paragraf 20). Bu varlıkların ilk muhasebeleştirimesinden sonraki değerlemeleri ise maliyet yöntemi ya da gerçeğe uygun değer yöntemlerinden birine göre yapılabilmektedir (UMS-TMS 40: paragraf 30).

Maliyet yöntemini seçen işletmeler dönem sonlarında (UFRS-TFRS 5 kapsamına girmeyen) yatırım amacıyla tutulan gayrimenkullerini UMS (TMS) 16'da belirtildiği gibi ***maliyet eksi birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararına*** göre değerlemeye tabi tutarlar (UMS-TMS 40: paragraf 56).

Gerçeğe uygun değer yönteminde ise ***"gerçeğe uygun değer"***in güvenilir bir şekilde saptanmasının edilmesinin mümkün olmadığı durumlar dışında yatırım amacıyla tutulan gayrimenkullerin tümü gerçeğe uygun değerle değerlenir (UMS-TMS 40: paragraf 35-55).

2.2.2. Kaynakların Değerlemesi

FİNANSAL BORÇLAR (UMS-TMS 32,39 ve UFRS-TFRS 7)

Finansal borçlar şu şekilde sınıflandırılarak değerlenir:

- ☑ ***Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar (Zarar)'a Yansıtılan Finansal Borçlar*** **:** Gerçeğe uygun değer ile değerlenir ve gerçeğe uygun değer farkı gelir tablosunda raporlanır.

- ☑ ***Vadeye Kadar Elde Tutulacak Borçlar*** **:** İtfa edilmiş maliyet değeri ile değerlenir.

VERGİLER (UMS-TMS 12)

İşletmelerde; UFRS (TFRS)'ye göre oluşturulmuş finansal tablolardaki kar (veya zarar) ile vergi mevzuatı açısından bulunan ve vergiye matrah oluşturan kar (veya zarar) arasında farklar olması doğaldır. Bu nedenle işletmelerde vergilerin finansal tablolarda raporlanması çok önemlidir.

UFRS uygulamaları ile bulunan kara isabet eden vergi tutarı ile vergi uygulamaları ile bulunan kar (mali kar) üzerinden hesaplanan vergi tutarı arasındaki farka ertelenmiş vergiler adı verilir. Gelecek dönemlere taşınan bu farklar geçici olarak ortaya çıkarlar ve bu farklara geçici farklar denir. Geçici farklar ***vergilendirilebilir geçici farklar*** ve ***indirilebilir geçici farklar*** olarak ikiye ayrılır.

Ertelenen vergi alacakları ve borçları, bilançoda diğer varlık ve yükümlülüklerden ayrı gösterilir ve dönemin vergi karşılıklarına dahil edilmez. Ertelenmiş vergi alacakları aktifte uzun vadeli alacaklarda, ertelenmiş vergi borçları da pasifte uzun vadeli borçlarda gösterilir (Mısırlıoğlu: 2006: 53).

ÇALIŞAN YÜKÜMLÜLÜKLERİ (UMS-TMS 19)

UMS (TMS) 19 çalışan yükümlülüklerini kısa süreli ve uzun süreli çalışan yükümlülükleri olarak ayrıma tabi tutmaktadır. Kısa süreli olan yükümlülükler işletme için bir dönem gideri niteliğindedir. (Ücretler, sosyal yardımlar vb).

Uzun süreli yükümlülükler ise emeklilik fayda planları, kıdem tazminatı gibi çalışanların ileride bir tarihte edineceği (genellikle maddi) haklardır. UMS (TMS) 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar standardında; kıdem tazminatından doğan yükümlülüğün gelecek dönemlere ait olduğunu dikkate alarak, kıdem tazminatı yükümlülüğünün muhasebeleştirilmesi açıklanmıştır. Kıdem tazminatları hesaplanırken, aktüeryal yönteme göre; netinin reel iskonto oranını vereceği, tahmini bir enflasyon ve faiz oranı beklentisi ile uygun bir iskonto oranı belirlenmelidir.

Bulunacak olan reel iskonto oranı gelecekte ödenecek kıdem tazminatı yükümlülüklerinin bilanço tarihi itibariyle bugünkü değerlerinin hesaplanmasında kullanılmalıdır. İsteğe bağlı işten ayrılmalar sonucunda ödenmeyip, işletmede kalacak olan kıdem tazminatı tutarlarının tahmini oranı da, karşılık hesaplamalarında dikkate alınmalıdır (Gürer: 2005: 3).

Kıdem Tazminatı karşılık tutarı şu şekilde hesaplanır;

Emekliliğe Kalan Gün Sayısı / 365

$$\textbf{Kıdem Tazminatı Karşılığı} = \textbf{Tam Yükümlülük Tutarı} \times \left(\frac{1+\text{Enflasyon Oranı}}{1+\text{Faiz Oranı}} \right)$$

TÜREV ÜRÜNLERİNİN DEĞERLEMESİ (UMS-TMS 32,39 ve UFRS-TFRS 7)

Türev finansal araçlar işletmelerin kar elde etmek amacıyla ellerinde bulundurdukları sözleşmeleri ifade ettiğinden alım satım amaçlı finansal araçlar olarak nitelendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle de değerleme ölçüsü gerçeğe uygun değerdir.

3. SONUÇ

UFRS (TFRS)'lerin kullanımı ile işletmelerin finansal tabloları, finansal bilgi kullanıcılarına daha doğru bilgiler sunmaktadır. Şirket değerlemelerinde kullanılan defter değeri yaklaşımındaki düzeltme ihtiyacı, UFRS (TFRS)'lerin uygulanmaya başlanmasıyla azalmaktadır. Bilançodaki varlık ve yükümlülükler UFRS (TFRS)'deki değerleme ölçüleri ile değerlendiğinden, defter değeri yaklaşımı ile piyasa değeri arasında büyük farkların olması beklenmemektedir. Ancak UFRS (TFRS)'de varlık ve yükümlülükler değerlenirken amaç finansal tablolarda yer alan unsurların gerçeğe uygun değerleri ile gösterilmesi olmasına rağmen, UFRS (TFRS)'de bazı varlık ve yükümlülüklerinin aktif bir piyasasının bulunmayışından ve standartlardaki ihtiyatlılık ilkesinden dolayı gerçeğe uygun değerlerinin hesaplanması zordur. Bu tür bilanço unsurları defter değeri yaklaşımı uygulandığında ayrıca düzeltmeye tabi tutulur. UFRS (TFRS)'de gerçeğe uygun değer kavramının tanımı ***"tarafsız, danışıklı olmayan, ilişkili taraflar arasında olmayan ve objektif olan, bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın değişimi veya bir borcun kapatılması için kabul edilen tutar"*** olarak ifade edilse de, ilgili varlık ya da yükümlülüğün aktif bir piyasası (borsa da denilebilir) olmadığında, gerçeğe uygun değer kavramı başka değerleme yöntemlerini de işaret edebilmektedir. Dolayısıyla gerçeğe uygun değeri sadece standartlardaki tanımı ile sınırlamak yanlış olabilmektedir.

UFRS (TFRS)'lerin kullanılması ve işletmelerin finansal tablolarının gerçeğe uygun bir şekilde sunulmasının şirket değeri hesaplama yaklaşımlarına olumlu katkı yapacağı kuşkusuzdur. Ancak şirketlerin değeri genellikle pazarlık ile hesaplandığından ve değer saptanmasında finansal olmayan diğer parametreler de şirketlerin değerini etkileyebildiğinden defter değeri yaklaşımı da dahil, şirket değerleme yaklaşımlarının piyasa değerini yansıtması beklenmemelidir.

4. YARARLANILAN KAYNAKLAR

BARKER, Richard.: **Determining Value: Valuation Models and Financial Statements**, Pearson Education Editions, Cambridge, 2001.

BARTH, Mary E.; Landsman, Wayne R.: **Fundamental Issues Related to Using Fair Value Accounting for Financial Reporting**, Accounting Horizons, Volume 9, December 1995

BERNHEIM, Yves.; ESCAFFRE, Lionel., POINT de Vue: **Évaluation à la Juste Valeur: Un Nouveau Model Comptable, Comptabilité-Audit-Control**, Volume 2, September 1999

BHARTESH, K.R.; BANDYOPADHYAY, A.K.: **Intellectual Capital: Concept and Its Measurement**, Finance India, December 2005

CORNELL, Bradford.: **Corporate Valuation: Tools for Effective Appraisal and Decision Making**, The McGraw-Hill Companies Editions, Chicago,1993

EPSTEIN, Bary J.; JERMAKOWICZ, Eva K.: **IFRS 2007: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards**, John Wiley & Sons Editions, 2007

EPSTEIN, Barry J.; MIRZA, Abbas Ali.: **IAS 2003: Interpretation and Application of International Accounting Standards**, John Wiley&Sons Editions, 2003

GÜRER, Hüseyin: **Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) Dahilinde Solo ve Konsolide Mali Tablo Oluşturulması (**2005), İSMMMO 13. Eğitmenlerle Eğitim Çalıştayı, Antalya

LEDEREICH, Leonard.; SIEGEL, Joel G.: **What's a Business Worth? Valuation Methods for Accountants**, The National Public Accountant, Volume 35, February 1990

REZAEE, Zabihollah.: **Financial Institutions, Valuations, Mergers, and Acquisitions: The Fair Value Approach**, John Wiley&Sons Editions, New York, 2001

ŞENSOY, Necdet: **UFRS'deki Değerleme Ölçüleri**, Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı Sempozyumu-V, Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ankara, 2006